

AUTORSKÝ KOMENTÁŘ K DESTRUOVANÝM DESKÁM

Destruované desky začaly vznikat v roce 1965 i když počátky destruované hudby jsou staršího data. Na začátku se jednalo o destrukci mechanickým zpomalováním, zrychlováním, zastavováním... Jako destruované objekty začaly ve zmíněném roce 1965 a poprvé byly použity v improvizovaném koncertu při akci „Druhá manifestace aktuální umění“ v neděli 23.5.1965 od 10.00 hod. v ulici Nový Svět.

Na začátku roku 1966 jsme se rozhodli (skupina Aktuálního umění od roku 1966 jen AKTUAL), že vydáme řadu publikací a multiplů (slovo multiple jsem tehdy ještě neznal) a byl vytvořen i jejich seznam s cenami (ceník). Minimálně jeden exemplář se dochoval a tak vám posílám kopii. K tomu ještě dodávám, že se **žádná z desek neprodala** i když jsme za ní požadovali jen 10,- Kčs. Jelikož to byly desky z křehkého materiálu, tak se nedochovaly. Jeden, už na kousky rozlámaný exemplář, má údajně v majetku dr. Jan Kříž. Možná, že byste ho mohli oslovit.

Destruované desky jsem vyráběl za účelem tvorby hudby a jejich estetický vzhled mě byl lhostejný. Na začátku sedmdesátých let si odvezl do Itálie několik desek Giancarlo Politi (Flash art) a přenechal je milánskému galeristovi, sběrateli a obchodníkovi Gino di Maggioni, který si je pověsil na zeď jako výtvarné dílo a tím mě dal impuls, že se mohou uplatnit i jako estetický objekt. Proto jsem později začal vytvářet desky, které měly v sobě zakódovanou hudební nahrávku, která však nebyla hratelná, jen představitelná a tušená.

Název **Broken music** je ze šedesátých let, kdy moje angličtina byla chudá, a já jsem se za to styděl. Připadal mi příliš primitivní a proto jsem později používal **Destroyed music**. Na rozdíl ode mne se název v anglosaských zemích kupodivu velmi zalíbil a začal být obecně používán jako název celé kategorie ruchové hudby. Broken music se zalíbil i populárnímu zpěvákovi Stingovi (o kterém jsem do té doby neslyšel), který ho použil jako titul své knihy o sobě. Po letech jsem se

k jeho knize dostal a v obsahu jsem žádné vztahy mezi titulem a textem nenašel. Sting titul ukradl i když s jeho pop music nemá nic společného.

Čeští novináři ve své nevzdělanosti o Broken music nikdy neslyšeli a tak nechtěli připustit, že by americké hudební publikum o něm mohlo vědět. Začali mně nadávat, že pan Sting přece nemá zapotřebí někoho vykrádat...

Co se týká výstav

Po zablokovaných sedmdesátých letech byly osmdesátky a devadesátky ve znamení prezentací a to nejen samostatných, ale i společných.

Začalo to mými výstavami v Západním Berlíně, kde se v roce 1980 pořádala velká výstava „Für Augen und Ohren“, kde byl mimo destruovaných desek vystaven i gramofon na kterém si mohli diváci desky přehrávat. Vedle mně vystavovali John Jones a Robert Rauschenberg, kteří při přehrávání mých rytmických destrukcí, spolu tančili.

V sedmdesátých letech vyšla v Itálii z iniciativy Gino di Maggio v jeho nakladatelství Mudima – Milano, má destruovaná hudba pod názvem „Broken music“. Pro vydání jí připravil známý italský skladatel Walter Marchetti. Později byla znovu vydávána (někdy legálně, někdy nelegálně) jinde. Pokud vím, tak ve Spojených státech vyšla bez povolení, ve Velké Británii také bez povolení, ale později i oficiálně. Také na kazetách v edici Hundertmark, Německo. Úplně nedávno (2019) vyšla re-edice v původní podobě v nakladatelství Sub Rosa, Belgie.

V roce 1990 v rámci Benátského Bienalle, jsem v mezinárodním, Fluxu zasvěceném pavilonu, vytvořil velkou instalaci z destruovaných (propalovaných) desek, jejíž součástí byla velká socha Lenina natřená na rudu. Podle toho se instalace také jmenovala „Lenin“. Podobné výstavy byly i v Austrálii.

V roce 1980 jsem měl, při pobytu v Západním Berlíně, přednášku v Amsterdamu a při té příležitosti jsem hrál živě mé destruované desky do holandského rozhlasu. Později jsem nahrával některé koncerty a

natáčel ve studiích (např. v rakouské ORF ve Vídni). S tím se váže zajímavá historka. Světová rádia zabývající se experimentální hudbou vydala CD na kterém se ORF reprezentovala mojí skladbou „Bosanova suite“. Dostával jsem tantiémy z celého světa, jen z Česka ne. Tady to nikdy nezahráli.

V roce 2005 vybrali světoví muzikologové 1000 nejvýznamnějších skladeb 20. století. Z české hudby byly vybrány skladby 7 českých skladatelů – Leoše Janáčka, Aloise Háby, Bohuslava Martinů, Vítězslava Nováka, Oldřicha Korte, Milana Bachorka, Karla Husy a Broken Music Milana Knížáka. Později vyšla řada nosičů i v Čechách.

Rád bych to sumarizoval

Destruované desky jsem především vytvářel pro hudbu performativní a později i pro hudbu myšlenou a tušenou. Nepovažoval jsem je za speciální výtvarná díla a nepodepisoval, nedatoval je. Pokud jsem některé později autorizoval, tak to bylo na požádání, nebo kvůli označení, nebo prodeji, atp. Nepovažoval jsem to za důležité.

Nejvíce desek vzniklo mezi lety 1970 -1980. Samozřejmě, vytvořil jsem celou řadu destruovaných desek předtím i potom tak, jak jsem je potřeboval pro koncerty a prezentace. Asi bych přesto destruované desky datoval 1965-1980, poněvadž v té době se stále vyvíjely, vznikaly nové typy, přidával jsem nové prvky.

Po roce 1980 mě už problém destrukce desek příliš nezajímal a považoval jsem tuto etapu za vývojově uzavřenou. Věnoval jsem se jiným typům hudby při kterých jsem používal v podstatě klasický způsob notace i když vznikající hudba klasická příliš není.

Výstav a prezentací byla spousta. Někde jsem vyrobil desky přímo na místě, jako v Austrálii a potom jsem je rozdál. Vystopovat výstavy a určit, kde co bylo, je nemožné. Jedná se o meziprostor, meziobor, který se běžným katalogizujícím popisům vymyká.

Milan Knížák

